

MAKTENS SYN PÅ UNGA

En kartläggning av riksdagsledamöternas syn på unga utifrån
allmänna motionstiden (AMT)

© KFUM Sverige 2023

Vi är Sveriges bredaste ungdomsrörelse och bidrar genom bland annat idrott, friluftsliv, kultur och andra kreativa aktiviteter till att varje dag stärka 45 000 unga i deras vardag.

Vår internationella rörelse (YWCA och YMCA) föddes ur viljan att möta de många och svåra sociala problemen på den framväxande industrialismens skuggsida. Sedan dess har vi vuxit och utvecklar ständigt vårt arbete med målet att skapa bättre förutsättningar för miljoner unga. I dag finns YWCA och YMCA-rörelsen i 130 länder och gör skillnad för 70 miljoner unga i hela världen.

I Sverige har KFUM en stark lokal närvaro som erbjuder alternativ till många unga, bland annat de som lever i utsatthet. Förutom att utveckla sin hobby finner unga trygga mötesplatser, stärkande ledarskap och positiva nätverk hos våra lokalföreningar.

Författare: Nathalie Vukmanic, Laura Luna

Design: Hanne Karlsson

Innehåll

Sammanfattning

Introduktion: synen på unga

Hur har vi gjort?

Vad kom vi fram till?

Partianalys

Unga som beslutsfattare

Unga riksdagsledamöter

Våra tips!

Vad säger motionerna om unga?

I kartläggningen har KFUM Sverige sammanställt hur våra folkvalda riksdagsledamöter skriver om och för unga, samt vilka åtgärder riksdagsledamöterna ser som viktiga när de fick möjligheten att skriva fritt som under allmänna motionstiden.

Unga beskrivs som en passiv grupp

44,0 procent av motionerna beskriver unga som offer och/eller kriminella. 44,3 procent anser att unga är passiva samhällsmedborgare som behöver åtgärder.

Vi ser att det finns en stigmatiserande bild av unga människor bland våra beslutsfattare och vi hoppas att denna rapport kan bidra till att våra beslutsfattare på sikt talar mer med än om unga.

Trots att ett övergripande mål för ungdomspolitiken är att främja ungas inflytande och delaktighet så visar denna kartläggning att politiken i praktiken arbetar för det motsatta.

Om vi menar allvar med att samhället ska vara till för alla så måste även unga människor få möjlighet att bidra med sina perspektiv och erfarenheter till samhällsutvecklingen.

Allmänna motionstiden (AMT)

En gång om året får riksdagsledamöterna lämna in förslag i form av motioner som riksdagen sedan kan besluta om. Detta sker under en begränsad tid, oftast från och med riksdagens öppnande till 15 dagar efter att regeringen lämnat in sin budgetproposition.

Motioner inlämnade under AMT speglar enskilda ledamöters förslag på samhällslösningar och därför ser KFUM Sverige dessa som vägledande i frågan om makthavares syn på unga och vilka lösningar som finns.

Varför unga?

Idén till denna kartläggning föddes ur de samhällsutmaningar vi ser i Sverige i dag. Vi läser dagligen mörka rubriker om unga människor som dödar eller blir dödade och upplever att lösningarna sällan inkluderar ungas förslag.

Trots att unga mellan 15–24 år utgör 10 procent av Sveriges befolkning, är inte ens 4 procent av Sveriges riksdagsledamöter under 30 år.

I denna kartläggning har KFUM Sverige sammanställt hur Sveriges riksdagsledamöter skriver om och för unga, samt vilka åtgärder riksdagsledamöterna ser som viktiga när de får möjligheten att skriva fritt som under allmänna motions-tiden (AMT).

Varför är denna skrift viktig för beslutsfattare?

KFUM kan och vill bidra till lösningen när det kommer till dagens samhällsutmaningar.

Efter valet 2022 kartlade KFUM Sverige andelen riksdagsledamöter under 30 år¹ samt genomförde en enkät till samtliga riksdagsledamöter för att undersöka deras perspektiv på ungdomsfrågor.

Våren 2023 publicerade KFUM Sverige även en rapport om ungas röster om globala frågor, baserad på en ungdomsundersökning utförd hösten 2022². Denna visade att unga är intresserade av internationella frågor, men att de inte känner att vuxna makthavare och beslutsfattare lyssnar eller tar deras röster och åsikter på allvar.

Ofta när vi lyfter frågan om ungas delaktighet bland beslutsfattare möts vi av att de vill inkludera unga, men att de inte vet hur. Vi är många som är överens om att ungas delaktighet och aktiva medborgarskap i samhället är nödvändigt och en förutsättning för att skapa en rättvis, demokratisk och hållbar värld. Detta har KFUM Sverige tagit fasta på när vi under det senaste året fokuserat på hur ungas röster inkluderas i svensk nationell och internationell politik.

¹ Debatt: *Var finns alla unga riksdagsledamöter?*
<https://www.etc.se/debatt/var-finns-alla-unga-riksdagsledamöter>

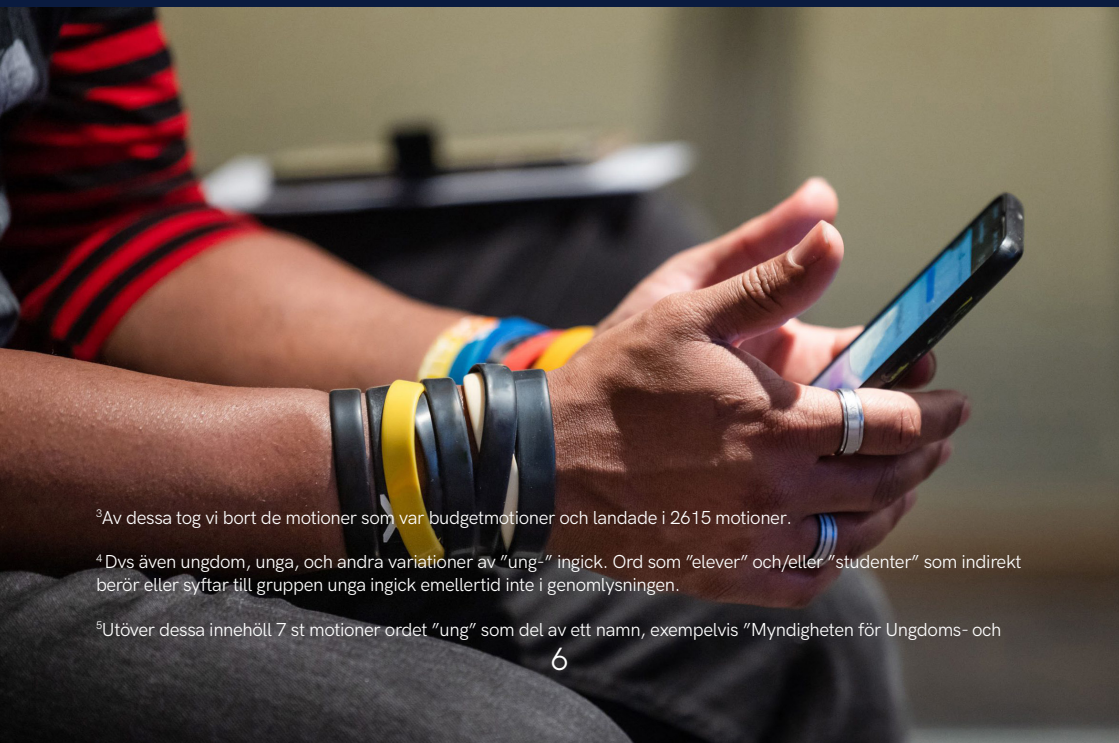
² <https://kfum.se/kfum-lanserar-ny-kartlaggning/>

Hur har vi gjort?

Under den allmänna motionstiden (12/9–5/10) 2023 lämnade riksdagens ledamöter in totalt 2701 fristående motioner³. Genomlysningen har gjorts genom att söka på orden "ung-" i samtliga motioner som ingår i allmänna motionstiden⁴. Totalt innehöll 372 motioner ordet ung⁵. Dessa omnämmanden av unga har sedan analyserats utifrån följande delaktighetsnivåer:

- (0) = unga omnämns som kriminella/brottslingar/problem
- (1) = unga omnämns som särskilt utsatta eller viktig grupp
- (2) = unga omnämns som målgrupp/mottagare
- (3) = unga omnämns som genomförare/medskapare
- (4) = unga omnämns som beslutsfattare

Vidare har KFUM Sverige kartlagt hur unga omnämns per parti, samt sammanställt ordmoln för att visa på de vanligaste tematiska områdena och kontexter i vilka unga nämns. Vi har även fört in citateten som nämner unga i chat-GPT och bitt om en sammanställning av partiernas topp tre fokusområden kring unga utifrån citaten i motionerna.

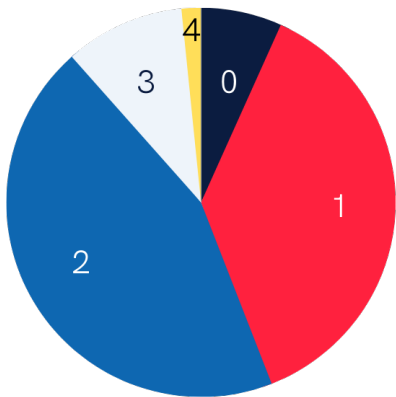
³Av dessa tog vi bort de motioner som var budgetmotioner och landade i 2615 motioner.

⁴Dvs även ungdom, unga, och andra variationer av "ung-" ingick. Ord som "elever" och/eller "studenter" som indirekt berör eller syftar till gruppen unga ingick emellertid inte i genomlysningen.

⁵Utöver dessa innehöll 7 st motioner ordet "ung" som del av ett namn, exempelvis "Myndigheten för Ungdoms- och

Vad kom vi fram till?

Partianalys

Totalt

88 % av motionerna nämner unga som passiva aktörer.

12 % av motionerna nämner unga som aktiva aktörer.

Antal motioner som omnämner unga: 372 st (14,2 % av samtliga motioner).

- 0 Unga omnämns som kriminella/brottslingar och/eller problem (nivå 0)
- 1 Unga omnämns som särskilt utsatta/viktig grupp (nivå 1)
- 2 Unga omnämns som målgrupp/mottagare (nivå 2)
- 3 Unga omnämns som genomförare/medskapare (nivå 3)
- 4 Unga omnämns som beslutsfattare (nivå 4)

14,2 %

av motionerna under AMT omnämner unga.

88,4 %

av motionerna under AMT omnämner unga som passiva aktörer.

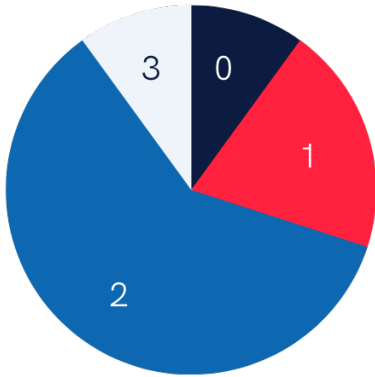

Liberalerna (L)

90 % av motionerna nämner unga som passiva aktörer (nivå 0-2).

10 % av motionerna nämner unga som aktiva aktörer (nivå 3-4).

Topp tre åtgärder

- Förbättrad tillgång till fysisk aktivitet
- Mental hälsa och stöd
- Utbildning och sysselsättning

Unga som beslutsfattare

I sex motioner omnämns unga som beslutsfattare. Motionerna täcker ämnen som hälso- och sjukvård, sänkt rösträttsålder, stärkt demokrati, privatekonomi i skolan, värnat intresse för politik och demokrati, samt internationell solidaritet.

Här är de sex motioner som bedöms ligga på nivå 4 (unga nämns som beslutsfattare).

“Barns och ungas kunskaper och erfarenheter kan tillföra nya perspektiv och bidra till att hälso- och sjukvård i högre grad utformas med utgångspunkt från barns och ungas behov, förutsättningar och preferenser. Det handlar också om att skapa förutsättningar för att barn och unga ska kunna vara delaktiga i sin egen vård och behandling” (motion 2023/24:1180) av Jim Svensk Larm (S)

“Unga vill vara med och påverka! Vi tror att en sänkt rösträttsålder ger möjlighet att i tidig ålder praktiskt introducera till den demokratiska infrastrukturen, vilket förutom det demokratiska värdet i sig även kan stärka sammanhållningen och respekten för samhällets grundläggande värderingar. Vi är övertygade om att ungas tilltro till det politiska systemet, och till samhällsinstitutioner generellt, skulle öka om de får delta i det” (motion 2023/24:1523) av Amanda Lind, m.fl. (MP)

“Att i detta läge som högerregeringen och SD förslår att ta bort förutsättningarna för ungas deltagande är under all kritik. Sverige borde istället säkerställa ungas representation också från Sverige. Erkänna det viktiga i detta internationella åtagande, barn och ungas engagemang och röster behövs i FN:s processer och arbete” (motion 2023/24:1589) av Matilda Ernkrans (S)

"I dagens samhälle ser vi hur andelen unga som är partipolitiskt aktiva minskar trots att intresset för politik i allmänhet ökar hos ungdomar. Att engagera fler unga i partipolitiken är en viktig del för att öka ungas inflytande i samhället" (motion 2023/24:1671) av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (S)

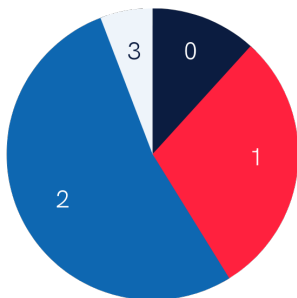

"Ett övergripande mål för ungdomspolitiken är att främja ungas inflytande och delaktighet i samhället. Demokrati byggs genom förtroende och förtroende skapas i möten. Därför är det av största vikt att politiska ungdomsförbund får en självklar och större möjlighet än idag att möta unga på landets gymnasieskolor" (motion 2023/24:2163) av Johanna Rantsi (M)

"Kronofogden konstaterar att vuxna behöver tala mer om privatekonomi med barn – så även i skolan. Därmed kan unga tidigt få grundläggande ekonomiska kunskaper och bära med sig dem i vuxenlivet. På så sätt förhindras unga att hamna i skuldsättning. Ungdomar ska kunna fatta egna informerade beslut om sin privatekonomi" (motion 2023/24:2318) av Johanna Rantsi (M)

Unga riksdagsledamöter

Som nämnt i inledningen är färre än fyra procent av riksdagens ledamöter under 30 år⁶. Särskiljer sig unga riksdagsledamöters motioner något från dem skrivna av ledamöter över 30 år?

94 % av motionerna nämner unga som passiva aktörer (nivå 0-2).

6 % av motionerna nämner unga som aktiva aktörer (nivå 3-4).

Av de motioner som är skrivna av unga ledamöter (totalt 106 st) nämner 17 stycken ordet "ung-".

11,7 procent nämner unga som kriminella/problem (nivå 0)

29,4 procent nämner unga som viktiga/utsatta (nivå 1)

52,9 procent nämner unga som målgrupp (nivå 2)

5,8 procent nämner unga som deltagare (nivå 3)

Ingen av motionerna skrivna av unga motionärer nämner unga som beslutsfattare. 94 procent av motionerna skrivna av ledamöter under 30 år nämner unga i en passiv roll, det vill säga antingen som kriminella, utsatta eller målgrupp. Det vill säga en högre andel jämfört med samtliga motioner som nämner unga (88 procent).

Vad beror det på att inte ens unga riksdagsledamöter bevakar och lyfter ungas behov och intressen i sina motioner?

En orsak kan vara att synen på unga som en grupp vi talar till och inte med, i de fall vi ens kommer ihåg unga, är så pass utbredd att den även speglas bland de unga riksdagsledamöterna. Det är även viktigt att komma ihåg att ansvaret för att lyfta ungas frågor och behov inte bör ligga på unga riksdagsledamöter, utan är en fråga alla makthavare bör bära med sig.

⁶ Dvs födda 1994 eller senare.

Våra tips!

Nästan dagligen pratar media och politiker om rekryteringen av unga till gäng, om unga som dödas av unga och om de problem som många unga idag möter. Om unga nu är en så stor del av "problemet", hur kan de då inte vara inkluderade i lösningen?

Politiken måste ta unga på allvar, som genomförare, medskapare och beslutsfattare. Se unga som den tillgång de är och ta ungas perspektiv på allvar, på riktigt.

Fråga unga! Även om de frågor som inte rör unga direkt. Många unga upplever att de till viss del får möjlighet att vara med och påverka – men då ofta begränsat till den eller de frågor som direkt berör unga, exempelvis skolan.

Sluta se unga som en homogen grupp. Beslutsfattare, media, politiken, rättsväsendet, skolan, myndigheter och andra aktörer kan inte fortsätta hänvisa till unga som en homogen grupp.

Kombinera arbetsplatsbesök med att besöka ungdomsverksamhet när riksdagsledamöter besöker väljare. Att möta unga på platser där de känner sig trygga att uttrycka sina åsikter är viktigt för det demokratiska samtalet.

Värna om civilsamhället som plattform för unga att göra sina röster hörda! Barn och ungas organisering är en förutsättning för meningsfullt deltagande i demokratin eftersom civilsamhället i många fall är röstbärare för en del av befolkningen som ofta lämnas utanför formellt (politiskt) inflytande – ofta på grund av att många saknar röstberättigande.

Vill du veta mer?

Kontakta KFUM Sverige

Tel. 08-677 30 00

info@kfum.se

www.kfum.se